

JEUGDBELEIDSPLAN KNMO 2017 – 2021

ZONDER JEUGD GEEN TOEKOMST!!!

Inleiding:

Jeugdbeleid is een breed begrip. Dit plan beoogt handvaten te geven aan de KNMO, regionale bonden en verenigingen om jeugdbeleid te ontwikkelen in de ruimste zin van het woord. De jeugd heeft de toekomst. Het jeugdbeleid moet verenigingen en bonden hulp bieden om te zorgen dat jeugdleden geworven en behouden worden voor de verenigingen en de muziek.

Jongeren kunnen samenwerken met ouderen, dat wordt in veel muziekverenigingen bewezen. In de orkesten maken ze samen muziek, soms 3 generaties. Dat is een prima argument om extra aandacht te schenken aan de jeugd. Daarin ligt de toekomst van onze verenigingen. De muziekwereld heeft de jeugd iets te bieden. Overigens geldt dat ook omgekeerd. Het grootste deel van onze jeugd staat positief in de samenleving, de meesten jeugdigen willen graag iets betekenen voor de maatschappij. Op het gebied van cultuur en cultuurbeleving, goede gezondheid en vrije tijdsbesteding. Daaraan werken is de uitdaging waar we voor staan.

Wetenschappelijk is bewezen dat muziek maken goed is voor het brein. Muziek maakt slim. Jongeren moeten dan wel gestimuleerd worden. Daaraan te werken is de grote uitdaging van de KNMO en de bij de KNMO aangesloten leden. De jeugd heeft momenteel te maken met veel afleidingen en bezigheden. Voor ons ligt er een taak om te bekijken op welke wijze muziek hierin gevoegd kan worden.

Uitgangspunten:

Uitgangspunten van beleid zijn de vijf I's:

- Individualisering
Meer keuzevrijheid per individu, minder afhankelijkheid.
- Informalisering
Los van maatschappelijke verbanden, opkomst netwerkorganisaties en vermindering van het gezag van autoriteiten.
- Informatisering
Verandering van communicatie en interactie door opkomst ICT en automatisering.
- Internationalisering
Mondiale economie, Europese integratie en migratiebewegingen
- Intensivering
Hoge waardering voor beleving en gevoel, behoefte aan variatie en verandering.

De jeugd van tegenwoordig komt allemaal in aanraking met deze vijf I's. Laten we daarom niet vergeten dat ook het jeugdbeleid mee moet in deze stroming. Het zal constant in beweging moeten blijven als we de jongeren bij en in een vereniging willen houden.

Missie

Regionale bonden en muziekverenigingen handvaten bieden om jongeren in aanraking te laten komen met muziek (in de breedste zin van het woord).

Visie

Zonder jeugd geen toekomst. Dat wil zeggen dat muziekverenigingen, willen zij ook in de toekomst nog bestaansrecht hebben, zich moeten richten op jongeren en hen aan zich zullen moeten binden. In onze visie kan dat uitsluitend door niet alleen over de jeugd te spreken, maar vooral met de jeugd. Daarbij moeten we antwoord geven op de vraag: Wat willen de jongeren zelf en wat is hun ambitie?

Muziek en Cultuur

Muziek is een fundamenteel onderdeel van onze cultuur, zo horen fanfares al bijna bij het cultureel erfgoed van ons land. Overal horen we muziek. Muziek maakt slim, muziekonderwijs maakt mensen sociaal en motorisch vaardiger, zorgt voor verbetering op het gebied van taalontwikkeling en ruimtelijk inzicht. Een muziekvereniging vervult in de samenleving meerdere maatschappelijke rollen. De vereniging zorgt voor:

- De opvang van jongeren
- Vormende hobby
- Leren een Instrument te bespelen

Een muziekvereniging heeft er belang bij dat de samenleving weet dat er een muziekvereniging is en welke betekenis deze heeft voor de samenleving. In dit beleidsplan gaat het om de grote lijn. Hoe een en ander er lokaal uit ziet dient elke bond en alle verenigingen zelf na te gaan en op te schrijven, rekening houdend met de "couleur locale".

Muziek heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van een kind. Muziek maakt slim. Dat is inmiddels wetenschappelijk bewezen. Dat moeten we dan ook uitdragen, naar:

- Ouders
- Politiek
- Verenigingen
- Bonden
- Maatschappelijke organisaties zoals jeugdwerk en-zorg

Doelgroepen

Wie willen we met dit beleidsplan bereiken?

- *Jongeren zelf*
In de eerste plaats willen we de jongeren zelf bereiken. Zij zijn de belangrijkste doelgroep. Daar is meer voor nodig dan een foldertje of een praatje, we moeten op een hedendaagse manier de jongeren ervan overtuigen dat muziek maken een waardevolle en mooie hobby is.
- *Ouders en verzorgers*
Als we jongeren wilt bereiken zullen we ook in contact moeten komen met ouders en verzorgers. Zij kunnen helpen door hun kroost te stimuleren om muziek te gaan maken. Daartoe zullen we ouders heel concreet moeten benaderen en hen erop moeten wijzen welke invloed muziek maken heeft op de ontwikkeling van het kind.
- *Onderwijs*
Het onderwijs kan daarbij een belangrijke rol vervullen om met ouders en jongeren in contact te komen. Maar dat is niet het enige. Het onderwijs kan via hun lessenpakket aandacht schenken aan muziekonderwijs. Misschien ligt de basis voor het willen bespelen van een instrument wel bij de school. Het is daarom zaak om met schoolbesturen in contact te komen en deze te overtuigen van het belang van muziekonderwijs.
- *Overheden (Rijk, Provincie en Gemeenten)*
De overheid is een belangrijke partner, daar waar het gaat om voorwaarden te scheppen voor een goed jeugdbeleid. Het is onze taak ervoor te zorgen dat gemeenten oog krijgen voor de functies en mogelijkheden die een muziekvereniging kan bieden bij het ontwikkelen van jeugdbeleid en jeugdzorg. Daarentegen is het belangrijk dat verenigingen duidelijk kunnen maken wat hun maatschappelijk rol is en hoe zij denken daaraan gestalte te geven. Vooral in de huidige participatie maatschappij is het belangrijk aan te geven welke rol muziekverenigingen daarin kunnen en willen spelen. De verschillende subsidiewegen zullen voor de verenigingen helder moeten zijn, hiervoor kunnen ze bij hun regionale bonden terecht. De KNMO kan als landelijke organisatie druk uitoefenen op de politiek, om het belang van muziekonderwijs onder de aandacht te blijven brengen.
- *Professionele organisaties die zich bezig houden met muziekonderwijs*
Helaas zien we veel muziekscholen verdwijnen. Misschien moeten wij de hand in eigen boezem steken omdat we te weinig hebben uitgedragen wat de functies van deze organisaties zijn, maar ook hoe belangrijk zij kunnen zijn in de keten van muziekonderwijs. Gelukkig zijn er alternatieven ontstaan via collectieven en zzp-ers die het muziekonderwijs gaan overnemen. De kwaliteit van het (nieuwe) aanbod moet worden bewaakt. Vanuit de KNMO zal er bekeken moeten worden op welke wijze de kwaliteit van het muziekonderwijs bewaakt zal worden. Ook zal er helder moeten worden wie verantwoordelijk is voor de kwaliteitsbewaking.
- *Dirigenten en instructeurs*
Dirigenten en instructeurs spelen een speciale rol waar het gaat om jeugdbeleid binnen een vereniging. De door henzelf of door anderen opgeleide leerling moet op enig moment worden ingepast in de vereniging. Belangrijk is dat de jeugdige speler een plekje krijgt in het orkest. Het is belangrijk dat iedere leerling als persoon wordt bekeken en ook behandeld wordt met respect. Als je oog houdt voor iedere leerling zal iedereen zich welkom voelen bij een vereniging. Daarvoor is noodzakelijk dat de dirigent of instructeur oog heeft voor het kennisniveau van de jeugdige aspirant muzikant en hem of haar derhalve volop de kans geeft zich in te werken. Dat vergt ook van de dirigent of instructeur meer inspanning, wellicht brengt dit ook training en opleiding met zich mee.
- *Regionale Bonden*
Regionale bonden moeten zich bewust worden van hun rol en kunnen de verenigingen helpen om een goed jeugdbeleid op te zetten, bijvoorbeeld d.m.v. het (doen) organiseren van festivals, solistenconcoursen, jeugd (thema) dagen enz.
- *Verenigingen*

Last but not least is de belangrijkste taak weggelegd door de verenigingen zelf. Zij zullen initiatieven moeten ontwikkelen, scholen bezoeken of andere plekken waar jongeren samenkomen. Zij zullen ouders moeten benaderen. Zij zullen contacten moeten leggen met overheden, het onderwijs en anderen om duidelijk te maken wat hun positie is en wat ze de jongeren te bieden hebben en misschien wel een stapje verder, wat ze de maatschappij te bieden hebben.

De KNMO en de regionale bonden kunnen daarbij ondersteunend zijn.

Samenwerking

- *algemeen*

Samenwerking is een belangrijk thema. Op velerlei gebieden achten wij samenwerking van essentieel belang. Samen met anderen zijn we verantwoordelijk om jeugdbeleid een plek te geven. Samenwerking gaan zoeken met diverse doelgroepen en organisaties, ook buiten de muzikale wereld. Wellicht zijn er andere (sport)verenigingen in uw regio die voor de zelfde uitdaging staan. Zoek samen met anderen naar mogelijkheden voor bijvoorbeeld werving en selectie. Geef de jongeren de kans een weloverwogen keuze te maken tussen bijvoorbeeld de voetbalclub of de muziekvereniging. Zo kun je bijvoorbeeld ook gezamenlijk invloed uitoefenen op de gemeentelijke of provinciale beleidsmakers.

- *Specifiek*

Specifiek moet er ook samengewerkt worden met andere landelijke organisaties zoals:

- Cultuurconnectie.

Dit is de koepel van de centra voor de kunst. Op het gebied van opleiding en examens heeft inmiddels de samenwerking gestalte gekregen in de ROA (Regiegroep Opleidingen Amateurmuziek). Inmiddels zijn er afspraken gemaakt over de inzet van gecommiteerden, is er een landelijk muziekdiploma ontwikkeld en is de intentie ook nauw te gaan samenwerken waar het de opleiding van jeugdige muzikanten betreft. Op lokaal niveau moet er meer worden samengewerkt met de centra van de kunsten.

- Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Via kennisdeling en onderzoek draagt dit instituut bij aan de kwaliteit van de praktijk en het beleid (website). Veel meer dan tot nu toe zal met het LKCA moeten worden samengewerkt om het beleid en de uitvoering daarvan gestalte te doen geven.

- Vereniging van Nederlandse Korenorganisaties (VNK). Deze organisatie is het samenwerkingsverband van twaalf landelijke korenkoepels.

- Federatie van Amateur Symfonie en Strijkorkesten (FASO). Zowel KNMO en FASO behartigen de belangen van de amateurmuziek. Samenwerking tussen beide organisaties ook op het gebied van Jeugdbeleid is belangrijk. Landelijk zijn er plannen om te gaan fuseren. Aanbevolen wordt om ook regionaal samenwerking te zoeken met deze vorm van amateurmuziek.

Praktische voorbeelden

In opdracht van de KNMO heeft Sesamacademie een onderzoek gedaan naar “best practices” in het land. Een zestiental verenigingen zijn bezocht en geïnterviewd door een onderzoeker van de Sesamacademie. Het resultaat van dit onderzoek voegen we als bijlage bij dit beleidsplan. Wij streven ernaar een mogelijkheid te scheppen, dat verenigingen en bonden, naast de onderzochte

initiatieven, hun jeugdbeleid en uitvoering daarvan kunnen plaatsen op de site van de KNMO. Zo kunnen andere verenigingen en bonden kijken hoe de aanpak is geweest en het resultaat van die aanpak.

Daarvoor zal een database worden aangemaakt. Dat geeft aan verenigingen de mogelijkheid een profiel aan te maken. Op deze manier kunnen we van elkaar leren en elkaar te versterken.

Solistenconcoursen en/of jeugdfestivals

Solistenconcoursen en/of festivals zijn een goed podium voor het ontwikkelen van talenten.

Solistenconcoursen moeten niet een op zichzelf staand evenement zijn maar moeten een plek krijgen in een doorgaande lijn van talentontwikkeling waarbij er samenhang wordt gecreëerd tussen de verschillende partijen in het veld, maar ook samenhang in de ontwikkelings(tijd)lijn vanaf werven, opleiden en kunstbeoefening in de vrije tijd.

Een tweede ambitie zou moeten zijn het fenomeen solistenconcours een meer eigentijds karakter te geven waarbij ook gekeken moet worden naar de rol en het profiel van de jury.

In samenwerking met de commissie blaasmuziek en SMP zou moeten worden gekeken hoe we deze concoursen een meer eigentijds karakter kunnen geven en de vraag rijst of er nu wellicht te veel aandacht is voor reglementen en of het repertoire wel afgestemd is op wat jongeren willen?

Solistenconcoursen en jeugdfestivals zijn prima evenementen voor talentontwikkeling. Deze zouden veel meer het karakter moeten krijgen van een inspiratie- en belevingsdag.

Ook vraagt de rol van de jury een andere benadering. De afstand is nu in veel gevallen te groot en schrikt voor een deel af. In veel situaties wordt er geen woord gewisseld tussen de deelnemer op het podium en de jury achter de tafel. De kandidaat moet het doen met een schriftelijke beoordeling volgens een vaststaand puntensysteem. Een andere benadering zou kunnen zijn dat er mondeling feedback wordt gegeven.

Jongere juryleden zouden meer een plek moeten krijgen. Een ervaren jurylid zou een coachende rol kunnen krijgen voor de "junior jury".

Educatie

Dit is misschien wel het belangrijkste thema. De vraag is hoe leiden we onze muzikanten op en ook vooral wat is de kwaliteit van het onderwijs? Er zijn heel veel manieren we noemen er een paar:

- Muziekschool
- Verenigingen
- Conservatoria
- Privé docenten

Hoewel er recent raamleerplannen voor blazers en slagwerkers zijn uitgekomen, hebben we de indruk dat niet iedereen zich daaraan houdt. Het is ons onduidelijk hoe groot de kennis van deze raamleerplannen is, van iedereen die zich met educatie bezighoudt.

Er zal een discussie op gang moeten komen hoe we structuur kunnen aanbrenge en het brede scala van aanbod. En hoe we de kwaliteit kunnen bevorderen en handhaven. Inmiddels is, in samenwerking met Cultuurconnectie, een landelijk diploma ontwikkeld. Dit diploma wordt inmiddels op grote schaal uitgegeven. De kwaliteit van het examen wordt bewaakt door het aanstellen van door het ROA aangestelde gecommiteerden. Dit is een goed initiatief geweest maar de vraag blijft hoe verder met het thema educatie. Het diploma is het eindproduct van een proces wat opleiding heet. Daarvoor is ook nodig vat te krijgen op die opleiding. Vooral door het wegvallen van muziekscholen wordt die plaats ingevuld door, soms zzp collectieven, soms privé docenten en in sommige gevallen door de verenigingen zelf.

In de (nabije) toekomst zal dit thema nadrukkelijk aan de orde moeten komen en worden uitgewerkt.

Werving

De vragen die hier gesteld worden zijn:

- Hoe kunnen we in contact komen met jongeren?
- Hoe kunnen we jongeren motiveren?
- Hoe houden we de jongeren vast?

Vaak wordt het beleid bepaald door ouderen die vaak voor jongeren spreken met niet met jongeren.

Soms is werving synoniem aan opleiding terwijl het toch verschillende onderdelen zijn.

Het onderzoek van de Sesamacademie wijst op verschillende mogelijkheden, maar ook op hiaten.

In dit beleidsplan kunnen we onmogelijk alle details beschrijven. Landelijk beleid moet ook vertaald worden naar lokaal beleid. De regel 'in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst', dient in het oog gehouden te worden. Wellicht kan een project op de ene plek enorm veel succes boeken en op een andere plek mislukken.

Een paar belangrijke punten, in willekeurige volgorde en niet uitputtend:

- Laat de jeugd ook beleidsmatig meedoen
- Betrek ouders bij werving
- Creëer een "wees welkom" gevoel
- Laat zien dat muziek maken plezier maken is
- Zorg voor (muzikale) uitdagingen
- Zorg voor sociale cohesie
- Stem de muziekkeuze (ook) af op de huidige tijd, bijv. lichte muziek
- Stem het profiel van jury en geëncmitteerden af op de wensen van jongeren
- Zorg ervoor dat reglementen niet de boventoon voeren
- Zorg voor draagvlak in de lokale samenleving

Graag verwijst dit beleidsplan naar de bijlage waarin het resultaat van het onderzoek van de Sesamacademie en een samenvattend verslag staat beschreven.

Initiatieven

Om meer jeugd te betrekken bij het maken van muziek in de breedste zin van het woord zijn overal in het land initiatieven ontstaan:

- Muziek in de klas
- Spelenderwijsorkest
- Rijdende popschool
- De Toon Zetten
- Het project DOOR

Wij zullen een database opzetten waarin alle initiatieven om meer jeugd te betrekken bij het maken van muziek een plekje kunnen krijgen en waar bonden en verenigingen kunnen "shoppen" om zo te leren van elkaar.

Subsidiemogelijkheden

Vanwege de impulsregeling Muziek is er sinds 2016 meer geld beschikbaar voor muziekonderwijs. Er zijn daarnaast ook vele subsidiemogelijkheden en fondsen die financiële middelen beschikbaar stellen. Enkele voorbeelden van landelijke instellingen die subsidies of fondsen toe kennen zijn:

- Fonds voor cultuurparticipatie

- Jeugdcultuurfonds
- Fonds Podiumkunsten
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- VSB fonds
- Fonds 21

Meer informatie over subsidiemogelijkheden en fondsen is te vinden op de website van het LKCA (<http://www.lkca.nl/actieve-cultuurparticipatie/wie-wat-waar/fondsen>)

Daarnaast zijn er in iedere provincie andere mogelijkheden voor subsidies en fondsen. KNMO, Provinciale en regionale bonden moeten een overzicht hebben van subsidiemogelijkheden om de verenigingen desgevraagd te kunnen ondersteunen bij aanvragen.

Communicatiedoelstelling

De doelgroep wilt ervoor zorgen, dat muziek landelijk onder de aandacht blijft. Dit zal dan plaatsvinden door het promoten van de (amateur)muziek, cultuurparticipatie, cultuureducatie en kwaliteitsbevordering en 'samen muziek maken' in Nederland.

Communicatiedoelgroep van Generieke Commissie Jeugd en Educatie

Jonge (toekomstige) muzikanten

Ouders en familie van de jonge muzikanten

Maatschappelijke thema's

Voor de commissie educatie en jeugdbeleid zijn er een aantal maatschappelijke thema's die van toepassing zijn op ons beleidsplan. Het gaat om de volgende thema's:

- De meerwaarde van muziekopleiding en het samen muziek maken voor kinderen (ontwikkeling van kinderen op cognitief en sociaal vlak).
- De maatschappelijke betekenis van muziek en samen muziek maken
- Cognitieve ontwikkeling muziek
- Muziekeducatie
- Plezier maken

Communicatiekalender

De generieke commissie jeugd en educatie dient haar activiteiten, opinies etc. te communiceren met het KNMO kantoor, zodat dit kan worden opgenomen in de algehele communicatiekalender.

Sociale Media

Sociale Media worden momenteel veelvuldig gebruikt om de communicatie te onderhouden. De commissie zal gebruik gaan maken van sociale media om onze achterban te informeren, maar ook om bij te dragen aan de bekendheid van de amateurmuziek.

- Website
- Facebook
- Twitter
- Instagram

- Youtube kanaal
- Iedere muzikant in beeld

Tenslotte

We beogen dat verenigingen door middel van dit beleidsplan zelf jeugdbeleid kunnen ontwikkelen en uitvoeren.

Voor de praktische uitwerking van het beleidsplan is een actieplan noodzakelijk met een duidelijke fasering.

Het jeugdbeleidsplan zal een onderdeel worden van het algemene beleidsplan van de KNMO.

We hopen hiermee een bijdrage te hebben geleverd aan bonden en hun leden tot het opstellen van een jeugdbeleidsplan en daaraan, samen met de regionale bonden, ook in de praktijk uitvoering aan te kunnen geven.

Utrecht, 18 mei 2016